ఆధునిక భారతదేశం

1885-1947

సుమిత్ సర్కార్

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

ఆధునిక భారతదేశం

సుమిత్ సర్కార్

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

ఎమ్‌హెచ్ భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజామాబాద్, ఆర్‌టిసి కళ్యాణమండపం దగ్గర

హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 27660013

తెలుగు : కె. కేశవరెడ్డి

ప్రచురణ సంఖ్య : 1107

ప్రథమ ముద్రణ : నవంబర్, 2009

వెల : రు. 150/-

ప్రతులకు

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

1-1-187/1/2, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 27608107

బ్రాంచీలు

హైదరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, తిరుపతి, ఖమ్మం,

హన్మకొండ, నల్గొండ, గుంటూరు

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, హైదరాబాద్

విషయసూచిక

ముందుమాట 9

అధ్యాయం 1

ఉపోద్ఘాతం

మార్పు - అవిచ్ఛిన్నత 11

పాత, కొత్త ధోరణులు 14

అధ్యాయం 2

రాజకీయ ఆర్థిక నిర్మాణం 1885 - 1905

సామ్రాజ్యవాద నిర్మాణం - విధానాలు 21

- వైస్రాయిల ధోరణులు 22
- సైన్యం 23
- ఆర్థిక పాలనాపరమైన ఒత్తిడులు 24
- స్థానిక స్వపరిపాలన - చట్ట సభల సంస్కరణ 26
- విభజించి పాలించు 27
- శ్వేత జాత్యహంకారం 28

వలసవాద ఆర్థిక విధానం 30

- సంపద తరలింపు 31
- పారిశ్రామిక విచ్ఛిన్నత 34
- వ్యవసాయ పారిశ్రామికీకరణ 35
- భూ సంబంధాలు 37
- వ్యవసాయ ఉత్పత్తి 40
- విదేశీ పెట్టుబడి 41
- భారతీయ పెట్టుబడిదారీ విధానం అభివృద్ధి 42

అధ్యాయం 3

సామాజిక రాజకీయఉద్యమాలు1885-1905

'దిగువ స్థాయి నుండి చరిత్ర' వైపు 45
తెగల ఉద్యమాలు 46
ఫడ్కే 49
మోప్లాలు 50
దక్కన్ దొమ్మీలు 51
పాచ్నా 52
శిస్తు పన్నుల వ్యతిరేక ఉద్యమాలు 53
కులపరమైన చైతన్యం 54
మతపరమైన చైతన్యం 58
శ్రామికులు 59
వ్యాపార గ్రూపులు, ఉన్నత వర్గాలు 61
రాజాలు - జమిందారులు 62
మధ్యతరగతి చైతన్యం - రాజకీయాలు 63
మేధావి వర్గం యొక్క సామాజిక మూలాలు 63
హిందూ సంస్కరణ, పునరుద్ధరణ 67
భారతీయ ఇస్లాంలోని ధోరణులు 72
సాహిత్యంలో దేశభక్తి 77
జాతీయ వాద ఆర్థిక సిద్ధాంతం 79
కాంగ్రెస్ పునాదులు 81
మితవాద కాంగ్రెస్ : లక్ష్యాలు, పద్ధతులు 82
మితవాద రాజకీయాల దశలు 84
తీవ్రవాద మూలాలు 86

అధ్యాయం 4

రాజకీయ సాంఘిక ఉద్యమాలు 1905 -1917

వైస్రాయిగా కర్జన్ 91
విదేశాంగ విధానం 91
పరిపాలనా సంస్కరణలు 92
కర్జన్ - జాతీయవాదులు 94
బెంగాల్ విభజన 95
బెంగాలులో స్వదేశీ ఉద్యమం : 1905 -1908 100

విభిన్న ధోరణులు 100
బహిష్కరణ, స్వదేశీ 103
జాతీయ విద్య 104
కార్మికుల ఆందోళన 105
సమితులు 106
హిందూ ముస్లిం సంబంధాలు 107
టెర్రరిజం వైపు మొగ్గు 109
ఇతర రాష్ట్రాలలో అతివాదం : 1905 - 1908 110
పంజాబ్ 111
మద్రాసు 114
మహారాష్ట్ర 115
కాంగ్రెస్ చీలిక 118
అణచివేత, సమాధానపరచడం, విభజించి పాలించడం : 1909-1914 120
సిమ్లా ప్రాతినిధ్యం - ముస్లిం లీగ్ 122
రివల్యూషనరీ టెర్రరిజం 125
యుద్ధం - భారతదేశ రాజకీయాలు 127
విప్లవ కార్యక్రమాలు 128
లక్నోలో ఐక్యత 130
హోంరూల్ ఆందోళన 131
దిగువ నుండి ఉద్యమాలు (1905-1917) 133
తెగల తిరుగుబాట్లు 133
రైతు ఉద్యమాలు 134
మతవాదం 136
కుల ఉద్యమాలు 137
ప్రాంతీయ భావాలు, భాషలు 140

అధ్యాయం - 5

ప్రజా జాతీయవాదం : ఆవిర్భావం, సమస్యలు 1917-1927

యుద్ధం, సంస్కరణలు, సమీకరణ 143
మాంట్‌ఫర్డ్ సంస్కరణలు 143
యుద్ధం ప్రభావం 146
మహాత్మాగాంధీ 153
పుకార్లు నిర్వహించిన పాత్ర 155
చంపారన్, ఖేదా అహ్మదాబాద్ 157
రౌలత్ సత్యాగ్రహం 160

1919 -20 నాయకులు - ప్రజలు 167
గాంధీ - ఖిలాఫత్ - కాంగ్రెస్ 167
క్రింది నుండి ఒత్తిడులు 169
కిసాన్‌సభ డిమాండ్లు మితవాద స్వభావం గలవి 173
1921 -22 సహాయ నిరాకరణ - ఖిలాఫత్ 173
అఖిల భారత ఉద్యమం 174
సామాజిక పొందిక 175
ప్రాంతీయ వ్యత్యాసాలు 178
చౌరీ-చౌరా 191
1922 -27 : పతనం, చీలికలు 193
మార్పులు కోరనివారు - స్వరాజ్యవాదులు 193
నాగపూర్, బోర్సాడ్, వైకాం 194
నిర్మాణాత్మక పనులు 196
స్వరాజ్యవాదుల రాజకీయాలు 197
మతవాదం 199
నూతన శక్తుల ఆవిర్భావం 1922 -27 202
రాజకీయ ఆర్థిక ఉద్రిక్తతలు 202
తెగల ప్రజల, రైతాంగ ఉద్యమాలు 204
కుల ఉద్యమాలు 206
శ్రామికులు 208
కమ్యూనిస్టుల ఆవిర్భావం 211
రివల్యూషనరీ టెర్రరిజం 214
సుభాస్, జవహర్‌లాల్ 216

అధ్యాయం - 6
జాతీయవాద పురోగతి - ఆర్థికమాంద్యం 1927-37

రాజకీయాలలో అంతర్వాహినులు 217
ఆర్థికమాంద్యం -భారతదేశం 220
1928-29 సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరణ -కార్మిక వెల్లువ 223
సైమన్ కమిషన్ - నెహ్రూ రిపోర్టు 223
యువజన ప్రదర్శనలు 227
హిందూస్తాన్ రివల్యూషనరీ ఆర్మీ 228
శ్రామిక వెల్లువ కమ్యూనిస్టులు. 229
రైతు ఉద్యమాలు -బార్డోలి 234
వాణిజ్య వర్గాల వైఖరులు 237
అధినివేశ ప్రతిపత్తి నుండి పూర్ణ స్వరాజ్యం వరకు 239
1930 - 31 శాసనోల్లంఘనం 241

ఉప్పు సత్యాగ్రహం దిశగా 241
చిట్టగాంగ్, పెషావర్, షోలాపూర్ 244
శాసనోల్లంఘన దశలు 246
ప్రాంతీయ అధ్యయనాలు 251
రౌండు టేబులు సమావేశం 260
గాంధీ - ఇర్విన్ ఒడంబడిక 262
మార్చి - డిసెంబర్ 1931 : పొసగని తాత్కాలిక సంధి 263
క్రింది నుండి ఒత్తిళ్ళు 266
అధికారుల వైఖరులు 269
1932-34 రెండవ శాసనోల్లంఘనోద్యమం అణచివేత - ప్రతిఘటన 271
వ్యాపార వర్గాల పునస్సమీకరణలు 275
హరిజన ప్రచారం 277
తిరిగి కౌన్సిల్ రాజకీయాలకు 279
వామపక్ష ప్రత్యామ్నాయం 280
1935 - 37 రాజ్యాంగం - కాంగ్రెస్ 285
1935 చట్టం 285
శ్రామికులు - కిసాన్ ఉద్యమాలు 287
వామపక్ష సాహిత్యం 289
లక్నో -ఫైజ్‌పూర్ 290
బలపడిన మితవాదం - వాణిజ్యవర్గాల ఒత్తిడులు 291

అధ్యాయం - 7

రాజకీయ ఉద్యమాలు 1937-1945 యుద్ధం

1937-39 కాంగ్రెస్ మంత్రి వర్గాలు 295
ఎన్నికలు - మంత్రి వర్గ నిర్మాణం 295
కాంగ్రెస్ ఉద్యోగిస్వామ్యం 297
మతవాద సమస్య 298
గాంధేయ సంస్కరణలు 302
పెట్టుబడిదారులు - కాంగ్రెస్ 303
కాంగ్రెస్ - కార్మికులు 305
కాంగ్రెసు -రైతులు 306
స్వదేశీ సంస్థానాల ప్రజా ఉద్యమం 309
కాంగ్రెస్‌లో వామపక్షం 313
త్రిపురి సంక్షోభం 315
1939-42 యుద్ధం -భారత రాజకీయాలు 317
మొదటిదశ 317
లీగ్ పాకిస్తాన్ 319

కాంగ్రెసులో ధోరణులు 321
ఆర్థిక పరిణామాలు 323
యుద్ధం యొక్క నూతన దశ 324
క్రిప్సు రాయబారం 325
1942-1945 క్విట్ ఇండియా - కరువు 325
యుద్ధం చివరి దశ 325
తిరుగుబాటు మూలాలు 325
అఖిల భారత నమూనా 329
సామాజిక పొందిక 331
ప్రాంతీయ వ్యత్యాసాలు 333
తిరుగుబాటు తరువాత 336
యుద్ధం భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ 337
కరువు, అమిత లాభాలు 337
లీగు పురోగతి 340
అజాద్ హింద్ 341
కమ్యూనిస్టులు, ప్రజాయుద్ధం 342

అధ్యాయం - 8

స్వాతంత్ర్యం - విభజన 1945 - 1947

1945-46 'అగ్నిపర్వత శిఖరం' 346
చర్చలకు పూర్వరంగం : 346
సిమ్లా సదస్సు 347
భారత జాతీయ సైన్యం - విచారణ 349
రాయల్ ఇండియన్ నేవీ (RIN) తిరుగుబాటు 353
1946 (మార్చి - ఆగస్టు) మంత్రి వర్గరాయబారం 355
ఎన్నికలు 355
మంత్రి వర్గ రాయబార సంఘం 357
1946-47 మతమారణ కాండ ; రైతాంగ తిరుగుబాటు 360
కలకత్తా, నౌఖాలీ బీహారు, పంజాబ్ : 360
మహాత్ముని మహోన్నత ఘడియలు 364
తెభాగ 366
పున్నప్ర వాయలార్ 367
తెలంగాణా 368
1947 స్వతంత్రం- విభజన 371
మౌంట్‌బాటన్ పథకం 372
స్వదేశీ సంస్థానాల విలీనం 374
ఆగస్టు 15 376

ముందుమాట

ప్రొఫెసర్ సుమిత్ సర్కార్ రచించిన ఈ 'ఆధునిక భారతదేశం 1885–1947' ప్రామాణిక భారత చరిత్ర గ్రంథాలలో ఒకటి. సాధారణంగా ఆధునిక భారతం మొఘల్ సామ్రాజ్య పతనంతోను, ప్లాసీ యుద్ధంతోను మొదలయిందని భావిస్తారు. కాని సుమిత్ సర్కార్ తన 'ఆధునిక భారతం' ఆరంభానికి 1885ను తీసుకోవడంలో ఒక కారణం ఉంది. ఆధునిక భారతం 19వ శతాబ్దం ద్వితీయార్థం నుండి మొదలయిందని ఈయన భావిస్తారు. అప్పటికి బ్రిటిష్ వలసపాలన ఒక స్థిరమైన రూపాన్ని సంతరించుకుంది. అదే సమయంలో దానికి ప్రతిగా దేశంలో అనేక చోట్ల స్వతంత్ర ప్రజాఉద్యమాలు మొదలయ్యాయి, అలాగే మధ్యతరగతి వర్గం, లేదా మేధావి వర్గం కూడ ఒకటి తయారయి భారతదేశవ్యాపితంగా జాతీయ భావన తలెత్తడానికి కారణమయింది. సుమిత్ సర్కార్ తన రచనలో ఈ రెండు విరుద్ధ శక్తుల మధ్య సంఘర్షణ ఎలా కొనసాగి తీవ్రమయిందీ వివరించారు. చివరకు అది భారత స్వాతంత్ర సముపార్జనకు ఎలా దారితీసిందీ స్పష్టం చేశారు.

భారత చరిత్ర గురించి చాలమంది చాల రకాలుగా రాశారు. అత్యధికులు ఈ చరిత్రను సంపన్న వర్గాలు, వారి ప్రాబల్యాలు, వారి మధ్య సంఘర్షణలు– ఇలా వారి చుట్టూనే తిప్పారు. కాని అసలు చరిత్ర నిర్మాతలయిన ప్రజల పాత్రను వివరించిన వారు అరుదు. అలాంటి అరుదైన చరిత్ర రచయితల్లో సుమిత్ సర్కార్ ఒకరు. ఆయన ఈ చరిత్రను సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేకతను కేంద్రంగా చేసుకొని రచించారు. ఈ గ్రంథం విశిష్టత అదొక్కటే కాదు. ఆయన తాను ఈ పుస్తకరచన చేపట్టిన నాటికి ఉన్న అన్ని పరిశోధనా ఫలితాలను, లోతైన తన పరిశోధనలను జోడించి ఒక చక్కటి పాఠ్యగ్రంథం రూపంలో దీనిని మలిచారు. అందుచేతనే ఈ గ్రంథం ఆంగ్లంలో తొలుత ప్రచురించి రెండున్నర దశాబ్దాలు గడిచినప్పటికీ ఇప్పటికీ ఏ మాత్రం ప్రాధాన్యత కోల్పోలేదు. పలువురు ప్రచురణ కర్తలు పదే పదే పునర్ముద్రణలు తెస్తూనే ఉన్నారు. అలాంటి విశిష్ట గ్రంథాన్ని ఇప్పుడు మేము మొట్టమొదటిసారి తెలుగులో అందిస్తున్నాము.

అధ్యాయము-2

రాజకీయ ఆర్థిక నిర్మాణం 1885 - 1905

సామ్రాజ్యవాద నిర్మాణం - విధానాలు

20వ శతాబ్దంలో కొంతకాలం వరకు కూడా భారతదేశంలోని బ్రిటిషు ప్రభుత్వం ప్రధానంగా వైస్రాయి రాజ్య కార్యదర్శుల అధ్వర్యంలో నిర్మాణబద్ధమైన అధికార పరంపర పాలన సాగించిన నియంతృత్వం. విధానపరంగా బ్రిటిషు పార్లమెంటు అదుపు చేసింది. 1858 తరువాతి పరిణామాలు వైస్రాయి, రాజ్యకార్యదర్శి ద్వంద యొక్క వ్యక్తిగత పాత్రల్ని గణనీయంగా పెంచాయి. వార్తా రవాణా సౌకర్యాల విప్లవం సాధించిన ఫలితాలు జలాంతర్గత కేబుల్, సూయజ్ కెనాల్ (1865-69) వైస్రాయి రాజ్యకార్యదర్శుల సన్నిహిత సంబంధాన్ని పెంచాయి. ఈస్టిండియా కంపెనీ వ్యవహారాలు ఇంగ్లాండులో ఎప్పటికప్పుడు తెలిపే ఆర్థిక రాజకీయ అంశాలయ్యాయి. చార్టర్ చట్టాల పునరుద్ధరణపై పార్లమెంటులో తీవ్రమైన చర్చలు జరిగేవి. రాజ్య కార్యదర్శిని అదుపుచేసేందుకు లార్డ్ స్టాన్లీ చట్టంచే నియమింపబడిన "కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా" ఎప్పుడూ ప్రాధాన్యతని సంతరించుకోలేదు. వైస్రాయికి రహస్య ఉత్తర్వులు అత్యవసర సమాచారం ఎప్పటికప్పుడు పంపిస్తూ వుండడంతో కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా నామమాత్రమయింది. భారతదేశంలో కూడా రైల్వే, టెలిగ్రాపులు స్థానిక ప్రభుత్వాల్ని కలకత్తాకి సన్నిహితం చేశాయి. 1861 భారత శాసనసభల చట్టం (Indian Councils Act of 1861) కూడా వైస్రాయికి తన కార్యనిర్వాహక మండలిపై పట్టుని పెంచింది. ఇది కొద్దిమంది భారతీయులకు అవకాశం కల్పించింది. కాని వారు కేవలం అలంకారప్రాయంగా వుండవలసి వచ్చింది. 1892 వరకు కేవలం నామినేట్ చేయబడిన సభ్యులతో వున్న ఈ చట్ట సభలకు, ఆ సంవత్సరంలో సంస్కరణలు చేపట్టబడే వరకు బడ్జెటుపై చర్చించడానికి గాని ప్రశ్నలు అడగడానికి గాని చట్టపరమైన అధికారాలు లేవు.

ఆ విధంగా రాజకీయ చట్రం వైస్రాయి, రాజ్యకార్యదర్శి చేతుల్లో విశేషమైన అధికారాల్ని కేంద్రీకరించింది. కాబట్టి వారి వ్యక్తిగత ధోరణులు, రాజకీయ అనుబంధాలు వారి పాలనా వ్యవహారాలలో కొంతవరకు ప్రతిఫలించేవి.

వైస్రాయిల ధోరణులు

రాజకీయంగా చైతన్యవంతులైన భారతీయులు 1885లో వైస్రాయిల మధ్యగల తేడాలను గ్రహించారు. లిట్టన్ రిప్పన్‌ల మధ్య నలుపు తెలుపుకి మధ్య వున్న తేడా వుందని గుర్తించాడు. వారు ఆ తేడాని బ్రిటిషు రాజకీయాలలో 'టోరీలకు' లిబరల్స్‌కు మధ్య ఘర్షణగా భావించారు. మితవాద కాంగ్రెస్ నాయకుడు అంబికా చరణ్ హుజుందార్ 1915 లో భారత భారతీయవాద పరిణామ చరిత్రను రాస్తూ లిట్టన్ కాలంలో ముసురుకొన్న మేఘాలు రిప్పన్ డఫరిన్‌ల కాలంలో బెదిరిపోయాయని పేర్కొన్నాడు. ఇటీవలి కాలం నాటి మరొక చరిత్రకారుడు 1869 –80 కాలం నాటి 'కన్సర్వేటివ్ హస్సంఘటన'కు 1880–88 కాలం నాటి ఉదారవాద ప్రయోగానికి గల వ్యత్యాసాన్ని వివరించారు. (యస్. గోపాల్, భారతదేశంలో బ్రిటిషు విధానం)

1880 దశాబ్దం ప్రారంభంలో భారతీయ మిత్రుల పరిధిని స్వదేశీ సంస్థానాధీశులు, జమీందారుల నుండి ఇంగ్లీషు విద్య నేర్పిన మధ్యతరగతి గ్రూపులకు విస్తరించే ప్రయత్నం జరిగింది. ఇంగ్లీషు చదువు నేర్పిన భారతీయుల్ని లిట్టన్' స్థానిక పత్రికలలో రాజద్రోహంపై వ్యాసాలు రాసేందుకు మనం చదివించిన బాబులు' అని అపహాస్యం చేశాడు. అందుకు విరుద్ధంగా రిప్పన్" నిరంతరం పెరుగుతున్న ... విద్యావంతులైన భారతీయుల్ని మన పాలనకు శత్రువులుగా చేసుకొనడం కంటె మిత్రులుగా చేసుకొనడం యొక్క అవసరాన్ని' గురించి మాట్లాడడానికి యిష్టపడ్డాడు. 'అనిల్ సియాల్, భారతజాతీయవాద ఆవిర్భావం పేజీలు 134,139) కాని 1883లో ఇల్బర్ట్ బిల్లుకి వ్యతిరేకంగా ఆంగ్లో ఇండియన్ల ఆగ్రహం ఆ ప్రయోగానికి ముగింపు పలికింది.

డఫరిన్ (1884–88) లాన్స్‌డౌనే (1888–93) ఎల్గిన్ (1893–98)లు వైస్రాయులుగా వున్న కాలంలో భారతదేశం పట్ల లిబరల్స్ టోరీల వైఖరుల మధ్య వ్యత్యాసాలు తగ్గాయి. ఎగువబర్మాని కలుపుకొనడంలో డఫరిన్ యూరపు వాణిజ్య వొత్తిడికి లొంగిపోయాడు. బెంగాలు, అవుధ్‌లలోని కౌలు చట్టాలలో భూస్వాములకు అనుకూలమైన మార్పులు తెచ్చారు.

కాని అబ్దుల్ రహమాన్ (లిట్టన్ ఎంపిక) అమీర్‌గా కొనసాగడం అనుమతించబడింది. సబ్సిడీగా దానికి బదులుగా విదేశీ విధానంపై నియంత్రణలు విధించబడ్డాయి. బ్రిటిషువాద పిషిన్, సిబిలను వుంచుకొని 1887లో బ్రిటిషు బలూచీస్తాన్‌కి మార్చారు.

డఫరిన్ కాలంలో ఆఫ్ఘన్ సరిహద్దు స్థావరం పాంజ్‌దే అక్రమణ (1885 మార్చి) తీవ్రమైన ఉద్రిక్తతకి దారి తీసింది. కాని సమస్య డెన్మార్క్ రాజు మధ్యవర్తిత్వానికి వదిలి వేయబడింది. రష్యాతో అఫ్ఘన్ సరిహద్దుకి సంబంధించిన ఒప్పందం 1887లో కుదుర్చు

కొనబడింది. 1887-1892 కాలంలో లార్డ్ రాబర్ట్స్ సైనికదళ కమాండర్‌గా వాయువ్య సరిహద్దుతో తెగలపై దురాక్రమణ విధానం చేపట్టబడింది. వ్యూహరీత్యా రైల్వేనిర్మాణాలు చేపట్టబడ్డాయి. 1893 లో ఆఫ్ఘనిస్తాన్ లోని చిట్రాల్‌ని కలుపుకొని ఆఫ్ఘన్‌పై భారత ఆఫ్ఘన్ ఒప్పందాన్ని రుద్దింది.

డఫరిన్ పాలనా కాలంలో బ్రిటిష్ ఇండియా సరిహద్దులు పెద్ద స్థాయిలో విస్తరించబడ్డాయి. ఎగువ బర్మా 1986 జనవరిలో కబళించబడింది. 1885 నవంబరులో దురాక్రమణకు బ్రిటిషు సైన్యాల్ని ముందుకు నడపాలనే నిర్ణయాన్ని రాజకీయ వాణిజ్య కారణాలు వివరిస్తాయి. పొరుగున వున్నా ఇండో చైనా నుండి ఫ్రెంచి పలుకుబడి బర్మాకి విస్తరిస్తుందని - ప్రత్యేకించి తిబారాజుతో వాణిజ్య ఒప్పందం, జూలైలో ఫ్రెంచి కంపెనీతో రైల్వే ఒప్పందం కుదుర్చుకొన్న తరువాత - అనుమానాలు వ్యక్తమయ్యాయి. బ్రిటిషు కలప వర్తక కంపెనీ మోసపూరిత చర్యలకు పాల్పడినందుకు తిబారాజు 1885 ఆగస్టులో భారీ జరిమానా విధించిన తరువాత రంగూన్‌లోని బ్రిటిషు ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ బర్మాని కలుపుకొనడంపై ఆసక్తిగా వుంది. బ్రిటన్‌లోని పెద్ద వాణిజ్య సంఘాలు - ప్రత్యేకించి మాంచెస్టర్ బర్మాని కబళించడానికి సహాయపడతారని రాక్‌డోల్ఫ్ చర్చిల్ డఫరిన్‌కి హామీయిచ్చారు. ఉత్తరబర్మా ఆకర్షణీయంగా వుంది. అంతేగాక అది యూనాన్‌కి నైరుతిచైనాకి ముఖద్వారంగా వుంది. శాలిస్ బరీ మంత్రివర్గం చాలా ఆసక్తిగా డఫరిన్‌కి మద్దతు యిచ్చింది. కలుపుకోవాలని నిర్ణయం చేసినప్పుడు అధికారంలో వున్న గ్లాడ్‌స్టన్ మంత్రివర్గం కొంత తటపటాయించింది. అయిష్టంగానే ఒప్పుకొన్నది. ఈ కాలంలోని టోరీలకు లిబరల్స్‌కి మధ్య వున్న తేడాకి ఈ ఘటన అద్దం పడుతుంది. దుర్బలంగా వున్న మాండలే యుద్ధంతో పనిలేకుండానే పతనమయింది. కాని గెరిల్లా ప్రతిఘటనని అణచడానికి 40,000 సైన్యం ఐదు సంవత్సరాల కాలం అవసరమయ్యాయి.

సైన్యం

అలాంటి సాహసకృత్యాలకు సైన్యంపై పెద్ద మొత్తాలు వెచ్చించాల్సి వుంటుంది. విదేశాలకు భారత సైన్యాల్ని తరలించడం - రిప్పన్ నిరసించినప్పటికి 1882 లో గ్లాడ్‌స్టన్ ప్రభుత్వం చే ఈజిప్టులో, 1855-86 మహ్ది ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా సూడాన్‌లో 1900లో బాక్సర్లకు వ్యతిరేకంగా చైనాలో భారతదేశ ఖజానా వ్యయంతో భారతదేశ సైన్యం యుద్ధాలు చేశాయి. పాంజ్‌దే యుద్ధ భయం సందర్భంగా 30,000 మంది సైనికులు అదనంగా నియమించబడ్డారు. 1881-82 భారత ప్రభుత్వ బడ్జెటులో మిలిటరీ వ్యయం 41.9 శాతం. పది సంవత్సరాల తరువాత అది 45.4 శాతానికి పెరిగింది. 1904 -05 నాటికి కర్జన్ కాలానికి 51.9 శాతానికి పెరిగింది. మిలిటరీ విధానం వలస పాలన యొక్క నిజమైన స్వభావానికి చెందిన పలు అంశాల్ని తెలియజేస్తుంది. 1857 నాటి జ్ఞాపకాలు ఎప్పటికీ ప్రభావితం చేస్తూనే వుంటాయి. “బ్రిటిషువాడు 30 ఏళ్ల క్రితం నాటి భయంకరమైన అనుభవంతో నేర్చుకొన్న పాఠాలను ఎప్పుడూ గమనంలో వుంచుకోవాలి” -1888 లో డఫరిన్ వ్యాఖ్యానం.

1859, 1879 నాటి కమిషన్లు సైన్యంలో మూడవవంతు తెల్లవారుండాలి అనే అంశాన్ని నొక్కి చెప్పాయి. 1857కి ముందు కేవలం 14 శాతం మాత్రమే వుండేవారు. శతఘ్నదళంపై యూరోపియన్ల గుత్తాధిపత్యం వుండాలి. (1900 సంవత్సరం వరకు భారత సైనికులకు నాసిరకం తుపాకులు సరఫరా చేయబడ్డాయి. "జాతి, మతం, కులం స్థానిక సానుభూతి లాంటి ప్రమాదకరమైన గుర్తింపుల పెరుగుదలని నివారించేందుకు నిష్కర్షగా సైనిక విభాగాల విభజన జరగాలని సర్‌జాన్ స్ట్రాచీ వివరించారు. (ఇండియా పేజి 63), విభజించు పాలించు సూత్రాన్ని 1862 వుడ్ అసూయ కలిగించేంత స్పష్టంగా యిలా చెప్పాడు. "పోటీతత్వం గల వేర్వేరు రెజిమెట్లు వుండాలని కోరుకుంటున్నారు. అవసరమైనపుడు ముందు వెనుకలు ఆలోచించకుండా హిందువుని సిక్కుని గూర్ఖా కాల్చగలగాలి.

'మంచి సైనికులు కొన్ని ప్రత్యేక కులాల నుండి మాత్రమే రాగలరు' – అనే యుద్ధ తెగల సిద్ధాంతాన్ని ప్రత్యేకించి 1880 దశాబ్దం చివరలో లార్డ్ రాబర్ట్స్ అభివృద్ధి పరిచాడు. మతపరంగా ప్రాంతీయపరంగా తక్కువగా వుండి – అండమాన్ జాతీయవాదంచే తక్కువగా ప్రభావితమవడానికి అవకాశం గల సిక్కుల్ని గూర్ఖాల్ని సైనికులుగా నియమించుకొనడానికి సమర్థించుకొనేందుకు యుద్ధ తెగల సిద్ధాంతం ఉపమోగించుకోబడింది. జాతిపరమైన సమానత్వం, లేక భారతీయ అధిపత్యం సమస్య నివారించడానికి చేపట్టబడిన చర్య యిది. జీతాలలో కొద్ది పెరుగుదల తరువాత కాల్బలానికి చెందిన భారతీయ సైనికుని జీతం నెలకు రూ. 9. అదే ఉద్యోగం చేస్తున్న బ్రిటిషు వాని జీతం రు24లు, యింకా పలు రకాల అలవెన్సులు. 1926లో భారతీయ సంఘూర్‌కమిటీ 1952 నాటికి ఆఫీసర్ల స్థాయిలో 50 శాతం భారతీయులు వుండాలని ఆకాంక్షించింది.

ఆర్థిక పాలనాపరమైన ఒత్తిడులు

విదేశాలపై దండయాత్రలు సైనిక విస్తరణ అంటే అనివార్యంగా ఆర్థికభారాలు పెరగడమే. 1873 నుండి బంగారంతో పోల్చితే వెండి రూపాయి విలువ వేగంగా తగ్గడం భారత ఖజానాపై భారాన్ని పెంచింది.

భారతదేశ వ్యయంలో పెద్ద భాగం స్టెర్లింగులలో చెల్లించవలసి వచ్చింది.(బ్రిటిషు సివిల్, సైనిక అధికారుల పెన్షన్లు, రాజ్యకార్యదర్శి సిబ్బంది నిర్వహణ ఖర్చులు, హోంఛార్జీల క్రిందికి వచ్చే రుణాలు యితరాలు) 1872న 2 షిల్లింగులకు సమానంగా వున్న రూపాయి విలువ 1893–94 నాటికి 1షిల్లింగు 2 పెన్నీలకు పడిపోయింది. రాజ్యం యొక్క ఆర్థిక పునాదులపై యిటీవలి సంవత్సరాలలో సవ్యసాచి భట్టాచార్య వివరణాత్మక అధ్యయనం చేశాడు. కేంబ్రిడ్జి చరిత్రకారులు ఆర్థిక సమస్యలకు పాలనాపరమైన ఒత్తిడులకు జాతీయవాద ఉద్యమాలతో గల సంబంధాలపై చాలా సమాచారాన్ని సేకరించాడు.

'స్థానిక అంశాలలో పరిపాలనాపరమైన ఏర్పాటు రాజ్యం యొక్క బలమైన జోక్యంతో దృఢంగా నొక్కబడాలి' (ప్రాంతం, రాష్ట్రం, జాతి పేజి 10) స్పష్టంగా చెప్పాలంటే పన్నుల

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Adhunika+Bharatadesam+1885+1947

* * *